

soudním narovnáním upravena. Vzhledem na vyhrazení si informace svědkem u jeho klienta-žalobce nelze na případ tento použití ani předpisu čl. 318 ani čl. 319 obch. zák., které se vztahují buď na jednání výhradně mezi přítomnými neb. výhradně mezi nepřítomnými. Žalovaný ani netvrdí, že by později upomínal žalujícího o výjádření aneb že mu dodatně při upomínce nějakou lhůtu stanovil, a nelze tedy tvrditi, že přijetí stalo se opožděně po projití lhůty. Ostatně dle pravé své povahy jest vyjádření žalovaného uznáním kupní ceny v určité výši.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl, a uvedl v otázce, o níž tu jde,

v d ů v o d e c h :

Výtce nesprávného právního posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.) nelze upřítí oprávnění. Otázku, zda v tomto případě se jednalo o nabídku ke smlouvě mezi přítomnými, či nepřítomnými, dlužno zodpověděti ve směru poslednějším. Vyjednávání děje se mezi přítomnými, když styk stran je takovým, že připouští okamžitou výměnu náhledů, okamžitý projev vůle obou stran. To bude nejen tehdy, když strany jsou přítomny tělesně, nýbrž i když vyjednávají telefonicky (§ 862 obč. zák.) aneb když vyjednávání děje se plnomocníky. Tomu není více tak, když vyjednávání děje se zprostředkovateli, kteří nejsou zplnomocněni k uzavření smlouvy. Tu platí zásady o nabídce mezi nepřítomnými. Totéž platí, když se činí, jako v tomto případě, nabídka advokátu druhé strany, který si vyhradí, vyžádati si souhlas nepřítomného svého mandanta. Tu jest oferent nabídkou vázán po tak dlouhý čas, jakého jest zapotřebí, aby advokát druhé strany dle pravidelného průběhu jednání mohl nabídku s druhou stranou sdělit, od ní odpověď obdržeti a ji oferentovi doručiti (čl. 319 obch. zák. a § 862 obč. zák.). Pak-li druhá strana přijetí nabídky ihned neodešle, není již nabízející nabídkou vázán (čl. 319 obch. a § 862 obč. zák.). V tomto případě zjistil procesní soud výpovědí svědka Dra J-a, že tento jako advokát žalobcův uzavřel v červnu 1920 se žalovaným narovnání ohledně sporné pohledávky za dodanou ložnici a že ujednali spolu mzdu 10.500 Kč. Advokát žalobcův vyhradil si však zjistiti dotazem souhlas svého mandanta. Tento mandant (strana žalující) dostavil se však teprve na opětné vyzvání advokátovo až v říjnu 1920 k svému právnímu příteli a přijal tedy až v říjnu onu nabídku žalovaného, načež advokát toto přijetí 25. října 1920 žalovanému sdělil. Přijetí nabídky bylo tedy žalovanému oznámeno přibližně za 4 měsíce, tedy ve lhůtě, která neodpovídá pravidelnému obchodnímu styku a tudíž nelze toto přijetí nabídky a oznámení přijetí pokládati za včasné. Žalovaný nebyl již v měsíci říjnu 1920 více nabídkou vázán (čl. 319 obch. a § 862 obč. zák.).

Čís. 2017.

Úmluva, že kupitel vyplatí za zboží, dovezené z cizozemsku, třetí osobě, zaplativši zaň v cizozemsku kupní cenu v tamní měně, náhradu ve měně tuzemské, jest podle nařízení ze dne 28. listopadu 1919, čís. 644 sb. z. a n. neplatnou. Platným jest však ujednání, jímž zavázala se třetí osoba vyplatiti prodávateli za kupitele kupní cenu v cizozemsku v tamní

měně; může nastupovati na kupitele dle § 1014 a 1403 obč. zák. o zaplacení v měně tuzemské.

(Rozh. ze dne 15. listopadu 1922, Rv I 536/22.)

Žalovaná karlovarská firma koupila od budapeštské firmy Šalomoun F. za 457.278 K uh. zboží, jež jí bylo též skutečně dodáno. Žalobce (budapeštská firma Z.) zaplatila za žalovanou dle úmluvy kupní cenu v K uh. i s poplatkem za vývozní povolení a domáhala se náhrady 486.423 K uh. na žalované. Dle úmluvy o zaplacení kupní ceny měla žalovaná poskytnouti žalobkyni náhradu tím způsobem, že měla jí v Karlových Varech zaplatiti protihodnotu v Kč v kursu 1 Kč 3.80 K uh., čehož však neučinila. Oba nižší soudy žalobě vyhověly, odvolací soud mimo jiné z těchto důvodů: Dle údajů žaloby, žalovanou firmou nepopřených, ujednaly strany v B., že žalující firma za žalovanou firmu frakturovanou kupní cenu firmě Šalomoun F. v B. zaplatí, povolení k vývozu zboží, žalovanou firmou koupeného, za ni obstará a všechny výlchy za ni v Budapešti zapraví. Právním důvodem žaloby jest tedy smlouva o zmocnění (mandát) dle §§ 1002 a 1403 obč. zák., jak žalobce opětně uvádí a žalovaná firma sama přiznává. Soud odvolací sdílí právní názor soudu první stolice, že smlouvu, uzavřenou v Budapešti mezi majitelem žalované firmy, jakožto tuzemcem a majitelem žalující strany jako cizozemcem sluší po rozumu §§ 4 a 37 obč. zák. posuzovati dle zákonů tuzemských. Neboť smlouva měla jeviti účinky v tuzemsku, kde žalovaná firma měla platiti žalující firmě za ni učiněný náklad v československých korunách a žalovaná firma sama nebyla s to, by si opatřila cizí valuty za účelem placení v cizině dle nařízení ze dne 28. listopadu 1919, čís. 644 sb. z. a n. Dle názoru odvolacího soudu nelze však tohoto nařízení v tomto případě použiti. Neboť žalovaná firma měla zaplatiti žalobkyni zboží v tuzemsku (Karlových Varech) v československých korunách, nešlo tedy o opatření si valuty cizozemské za účelem placení v cizině. Než i kdyby nařízení to v tomto případě mělo platnost a smlouvou o zmocnění zamýšlela žalovaná firma nařízení ze dne 28. listopadu 1919, čís. 644 sb. z. a n. obejít, a bylo proto placení takové nedovoleným, nelze tu ustanovení § 1174 obč. zák. použiti, neboť žalovaná firma ani netvrdila, tím méně prokázala, že žalující firma jako cizozemkyně tím, že za žalovanou firmu platila, vědomě nedovolené jednání předsevzala. Pohnutka převzetí mandátu žalující firmou nemá na platnost smlouvy o zmocnění žádného vlivu (§ 901 obč. zák.).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Strany učinily v říjnu 1920 v Budapešti dvoje ujednání: 1. že žalobkyně zaplatí Šalomounu T-ovi za žalovanou firmu fakturovanou kupní cenu 457.278 K uh., a zapraví vývozní 9145 K uh. 56 h; a 2. že žalovaná dá žalobkyni náhradu tím způsobem, že jí vyplatí protihodnotu v Karlových Varech, kde majitel žalující firmy provozoval obchod, v korunách československých, při čemž měly býti počítány 3 K 80 h uh. za 1 Kč.

Lze připustiti, že ujednání čís. 2., přičilo se § 5 odstavec první nařízení vlády ze dne 28. listopadu 1919, čís. 644 sb. z. a n., dle něhož ten, kdo chce dovézt z ciziny zboží, musí si valutu opatřiti u banky, ústavu nebo firmy, oprávněné k obchodu cizozemskými platidly (§ 2), a bylo trestné dle § 21 (2) a (4) téhož nařízení, pročez žalobkyně dle § 879 obč. zák. nemůže žádati plnění tohoto ujednání, a, jsouc si toho patrně vědoma, v tom směru se také nedožaduje pomoci soudní, Odvozuje nároky jen z prvního ujednání, žádajíc na žalované, by jí tato jako zmocnitelka nahradila dle §§ 1014 a 1403 obč. zák. to, co za ni v Uhrách k jejímu příkazu vynaložila. Že se žalobkyně mohla spokojiti s tímto nárokem, správně vyložil soud první stolice, zvláště když ujednání, naznačená pod 1. a 2., nejsou spolu tak spiata, že by tvořila nerozlučný celek, platnost a účinnost jednoho by závisela na platnosti a účinnosti druhého, a jedno bez druhého nemohlo by obstáti. Nevadí, že to, čeho mělo býti docíleno druhým ujednáním, bylo pro žalobkyni snad pohnutkou pro ujednání první, neboť pohnutka ta nebyla učiněna podmínkou (§ 901 obč. zák.). Nárok žalobou uplatňovaný však nechová v sobě nic nedovoleného, jak správně vyložil soud odvolací, a není tu ani předpokladů § 1174 obč. zák., neboť jakmile se vychází z toho, že žalobkyně žádá jen náhradu toho, co k příkazu žalované za účelem provedení dovoleného obchodu (koupě) vynaložila, nelze tvrditi, že se domáhá vrácení něčeho, co dala vědomě, by způsobila něco nedovoleného. Jen mimochodem se poukazuje k tomu, že také právní zástupce žalované v dopisu ze dne 14. ledna 1921 označuje pouze valutové ujednání se žalobkyní jako nedovolené a nežalovatelné.

Čís. 2018.

Lhůta čl. 349 obch. zák. neplatí pro žalobu o vrácení kupní ceny, ježto v předchozím sporu bylo uznáno, že kupitel právem ustoupil od smlouvy.

(Rozh. ze dne 15. listopadu 1922, Rv I 602/22.)

Kupitel, obdržev dne 7. května 1920 předem zaplacené zboží, dal je ihned pro vadnost k dispozici. Ve sporu, jenž z toho vzešel, bylo pravoplatně uznáno, že kupitel právem ustoupil od smlouvy. Po vysouzení tohoto sporu domáhal se kupitel žalobou, zadanou dne 15. února 1921, na prodávatele vrácení kupní ceny. Oba nižší soudy žalobu zamítly, vycházejíce z názoru, že zažalovaný nárok zanikl, nebyv uplatňován ve lhůtě čl. 349 obch. zák.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Oprávněna jest výtká, že odvolací soud mylně posoudil věc po stránce právní, pokud srovnale s prvním soudem zamítl žalobní nárok proto, že